

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΖΩΗ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ: Ἡ Ἰφιγένεια τοῦ Εὐριπίδου, παράφρασις Ζὰν Μωρεάς.

Ἐδόθη προχθές εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον ἡ Ἰφιγένεια. Ἀπὸ ἡμερῶν ἀνεμένετο ἀνυπομόνως τὸ ἔργον τοῦ Μωρεάς, περὶ τοῦ ὁποίου ὅλος ὁ γαλλικὸς τύπος ἔγραψε μὲ ἀληθινὸν ἐνθουσιασμόν. Ὁ κ. Σιλβαῖν ὡς Ἀγαμέμνων, βασιλεὺς τοῦ Ἄργου καὶ ἀρχιστράτηγος τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῆς Τροίας, ἐδέχετο γενναῖος τὰ κτυπήματα τῆς Εἰμαρμένης· ἀλλ' ἦτο προπάντων πατέρας. Εἰς τὸν γάλλον ἠθοποιὸν, ὁ ὁποῖος ἀπέδωσε ἀμειπτος τοὺς ἀπαρμιλλοὺς στίχους τοῦ Μωρεάς, ἡ χορδὴ αὐτῆ τῆς πατρικῆς στοργῆς ὠμίλησε βαθύτερα, μᾶλλον σύγχρονος τόσο σύγχρονος, ὥστε νὰ σβύνη ὀλότελα τὴν εἰκόνα τῆς ἀρχαιότητος τὴν ὁποίαν ἔχομεν μέσα μας· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως πνίγεται εἰς λυγμοὺς καὶ παραμορφώνει μὲ μορφασμοὺς τὸ πρόσωπον ὅταν ἡ Ἰφιγένεια τὸν ἰκετεύη νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀκόμη νὰ ζήσῃ:

Hélas, que le soleil est doux!

*Laisse-moi vivre encore, ô mon père,
ô mon père!*

Ἐγνώρισα ἐκ τοῦ πλησίον τὸν κ. Σιλβαῖν. Μιλοῦσε μὲ θαυμασμόν διὰ τὸ φῶς τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ, διὰ τὰς γραμμὰς ποῦ τὸν πλαισιώνουν. Τώρα ἐννοῶ πῶς παρήχθησαν τὰ ἀριστουργήματα τῆς πατρίδος σας, μᾶς ἔλεγε. Ἄλλ' ὁ γάλλος καλλιτέχνης, παίζων τὸν Ἀγαμέμνονα ἐπεχείρησε κάτι πολὺ δύσκολον διὰ ξένον. Διὰ ν' ἀποδοθῇ ὁ ἦρωσ τῆς ἀρχαιότητος ἐχρειάζετο μακρὰ, βαθεῖα μύησις εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον, τὸν τόσο ἀπλοῦν ἢ καὶ τόσο δυσπρόσιτον. Τὸ σεμνὸν μεγαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς κατέπληξε πέρυσι ὁ κ. Φύρστ ὡς Οἰδίπους, (ἀκόμη καὶ μὲ τὴν παγωμένην γλῶσσαν τοῦ φίλου μας μεταφραστοῦ), ἦτο γνωστὸν εἰς τὸν γάλλον ἠθοποιὸν ἔξ ἀναγνώσεων μόνον. Ὁ Ἕλλην ἠθοποιὸς ἔχει ποτισθῆ ἔδῳ μὲ ὅλας τὰς αἰσθήσεις του τὴν ἀρχαιότητα. Καὶ ἂν δὲν ὑπερέβη καὶ αὐτὸν τὸν Μουνὲ Σουλὺ εἰς μερικὰς στιγμὰς, ἀδιστακτῶς ὅμως ἔφθασε τὸ ὕψος τοῦ

γάλλου καλλιτέχνου, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐνθουσιάσει πρὸ ὀλίγων ἐτῶν τὰς Ἀθήνας.

Ἄλλὰ καὶ διὰ τὸν μετασχηματισμὸν τοῦ προσώπου τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως, πόσα ἠθέλαμεν νὰ γράψωμεν!

Ἡ κυρία Σιλβαῖν ὡς Ἰφιγένεια διεκρίθη κατὰ τὴν στιγμὴν ὅπου προσφέρει ἑαυτὴν ἐξιλαστήριον θῦμα εἰς τὴν Ἀρτέμιδα.

Ἡ ἀπλὴ καὶ ἴσως τραγικωτάτη ἐξέλιξις τοῦ δράματος βαίνει, μὲ ὅλα αὐτά, ἀρκετὰ καλά. Εἰς τὸν ρόλον τοῦ κ. Σιλβαῖν συγκεντρώνεται ὅλη ἡ ψυχὴ τοῦ δράματος. Εἶνε ἡ πατρικὴ στοργή, ἡ ὁποία ὑφίσταται τὴν σκληροτέραν δοκιμασίαν μὲ τὴν ἐπιβαλλομένην εἰς τὸν ἄνακτα θυσίαν τῆς θυγατρὸς του. Ἡ νύκτα εἶνε ἀκόμη χυμὴν γύρω, καὶ ὁ ἦρωσ μὲ ψυχὴν στοτεινιασμένην ἀπὸ τὰ συναισθήματα ποῦ τὴν συγκλονίζουν, στέλλει ἄγγελον νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἐρχομὸν τῆς Ἰφιγενείας. Ἡ ἡμέρα ἀνατέλλει, καὶ τοῦ ἡλίου ἡ λαμπρότης χύνει ἀκόμη περισσότερον σκότος μέσα του. Ὁ ταλαίπωρος πατήρ, ἀφοῦ δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀποτρέψῃ τὴν δυστυχίαν, κύπτει εἰς τὴν ἀνάγκην καὶ ἀποφασίζει νὰ ὀδηγήσῃ τὴν κόρην του εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος.

Οἱ στίχοι τοῦ Μωρεάς, οἱ ὁποῖοι ἐνέχουν τὴν δαύγειαν, τὴν καθαρότητα καὶ τὸ φῶς ποῦ φωτίζουν τοὺς στίχους τοῦ ἀρχαίου τραγικοῦ, προσδίδουν εἰς τὴν παράστασιν τῆς Ἰφιγενείας ὅλον τὸ κάλλος, ποῦ ἠμπορεῖ ὁ θεατῆς νὰ ποθῆσῃ, ἔστω καὶ εἰς ξένην γλῶσσαν. Ἡ Ἰφιγένεια ἦτο, νομίζεις, ἐνδεδειγμένη εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Μωρεάς. Ὁ καλλιτέχνης αὐτός, ὁ ὁποῖος αἰσθάνεται σήμερον, εἰς τὰς Ἀθήνας, σὰν κουρασμένος ἀπὸ τὸν αἰτικὸν ἥλιον — ἔζησε τόσα χρόνια εἰς τὰ ξένα — φυλάττει ἐν τούτοις βαθεῖα μέσα του, τὴν γοητείαν τοῦ οὐρανοῦ, ὁ ὁποῖος πρῶτος ἐχρύσωσε τὰ ὄνειρα τοῦ ποιητοῦ, ποῦ τὸν ὀνόμαζεν ἦτο προωρισμένον ν' ἀμφισβητήσῃ τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν γαλλικὸν Παρνασσόν. Ἐκεῖνο ποῦ διέπλασε τὴν ψυχὴν τοῦ Γύζη καὶ ἐξέθρεψε, μέσα εἰς τὴν γερμανικὴν οὐμίχλην, τὸ ἀγνότερον ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ἀντίσῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μωρεάς, ὁ ὁποῖος εἶχε στολί-

σει με ἀθηναϊκὰ λουλούδια τὰς πρώτας δονή-
σεις τῆς ζωῆς του;

Καὶ αἱ Ἀθηναί, με μίαν φωνήν, σύσσωμοι
ἐκάλεσαν ἐπὶ σκηνῆς καὶ ἀνευφήμησαν προ-
χθὲς τὸ βράδυ τὸν ποιητὴν, τοῦ ὁποῖου ἡ τέ-
χνη ἤγειρε παρὰ τὸν Σηκουάναν πάγκαλον τὸν
ναὸν τῆς ἑλληνικῆς τραγωδίας καὶ ἐτόνισε παρὰ
τὸν Ἴλισσὸν μελωδικώτατα τοὺς στίχους τοῦ
Εὐριπίδου.

ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ